

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

III. An aliquæ solennitates requirantur in Optione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

non sint præbendis, vel canonicatibus, hujusmodi distinctione ordinum attendenda non erit, sed antiquiores simpliciter in receptione præferentur in optione domus vacantis, quamvis ea fuerit canonici diversæ ordinis. Quod idem propter eandem rationem dicendum erit in consuetudine inducta post concilium contra illam præbendarum secundum diversos ordines distinctionem, & simul etiam de dignitatibus, quæ non sint primæ post pontificalem in cathedralibus, neque præcipuæ in collegiatis (hæ enim cum ex reg. 3. cancellariæ reservatæ sint, non admittunt optionem, *juxta supra late tradita cap. 3. q. 2. conclus. 2.*) in illis namque licet non per extensionem, tamen ex speciali consuetudine fieri poterit optio, *ut in specie voluit Zerol. d. versic. ad 7. in princip. & Rot. decis. 411. nu. 4. 1. part. noviss.*

QUÆRO TERTIO ET POSTREMO, *An aliquæ solemnitates requirantur in optione?*

- TERTIA CONCLUSIO. Ex parte ipsius Capituli ut plurimum † requiritur, ut qui optat, admittendus sit per Capitulum, vel eum qui præest Capitulo tempore, quo ille se petit admitti, vel per alium, prout est consuetum: *ita in terminis tradit Rot. decis. 6. num. 7. consuet. in no. poterit tamen † hæc solemnitas per contrariam consuetudinem aboleri, ita ut sufficiat tacitus consensus Capituli, approbantis saltem consuetudinem optandi, prout nunc quotidie fit. Imo satis probabiliter sustineri potest † non esse necessarium consensus Capituli, sed sufficere, ut optantes notificent Capitulo optionem, & consensus requirant, licet non obtineant, eo quod optent vigore consuetudinis jam inductæ, quæ vim legis habet, ut optime tradit Abb. conf. 159. nu. 15. volum. 1. & ubi etiam requiretur consensus, is præsumeretur tam ex vicinitate locorum juncta antiquitate, ut bene deducit idem Abb. num. 14. II.*
- § 2. Iudicium sane † indubitatum est, nullam requiri collationem, aut investituram, *ut patet ex Io An. Gemin. d. c. fin. de consuet. in 6. Cassad. decis. 17. de præbendis.*

Rot. decis. 10. eod. tit. in antiq. & alibi saepe Abb. d. consil. 159. n. 13 post Card. cons. 126. col. 3.

SECUNDA CONCLUSIO. Ex parte ipsius optantis tutius puto esse, † apprehendere possessionem præbendæ, vel domus optatæ, quamvis enim per ipsam optionem acquiratur jus in præbenda optata, absque ulla possessionis apprehensione; sicut etiam, ubi requiritur collatio in beneficio, per solam collationem † ante apprehensionem possessionis, acquiratur jus in beneficio, ut voluit gloss. communiter approbata in c. pen. in verbo, collatio, de præben. in 6. & est optimus text. in cap. si sibi absenti, eod. tit. & lib. & in c. ult. ubi Doct. de concess. præben. in 6. & late tradit Dyn. in c. 1. de reg. jur. in 6. & Covar. lib. 3. var. resol. cap. 16. num. 1. Tamen † tum propter fructuum perceptionem, tum propter interdictum unde vi, tum propter regularem annualis & triennalis possessoris prerogativam, tum etiam propter alios effectus requiritur corporalis possessionis apprehensio, prout tradunt Abb. & alii in c. cum super de caus. possess. & propr. Franc. c. si à sede de præbend. in 6. Covar. d. c. 16. num. 6. in princip. & num. 7. versic. Secundus casus, ac versic. seqq. nec non & num. 8. & in † hac specie optionis consuluit Franc. Marc. dec. 1265. per totam, ut possessio corporalis apprehendatur. Illud sane certum est, † possessionem hanc domus, vel præbendæ ab alio dimissæ, posse ab optante propria auctoritate apprehendi, ubi à nemine derineatur, prout in beneficiis, quæ per collationem tribuuntur, ex communi sententia resolvunt Rebuf. in Prax. benef. titul. de missione in possess. num. 5. ac Covar. d. c. 16. nu. 7. vers. 3. casus, & num. 8. ubi & toto illo cap. optime tractat, quæ ad apprehensionem beneficii spectant, neque tamen necesse est, † possessionem apprehendi ad cornu altaris, seu in ipsa ecclesia cum id proprium sit, quando acquiratur novum beneficium, ut patet ex Abb. d. c. cum super, Anchar. in reg. sine possessione de reg. jur. in 6. cum alii, quos refert, & sequitur Covar. d. c. 16. num. 10. 11. & 13. Duo tamen non omittam. Alterum quod

- 39 si ¶ simul quis legitime optaverit, & domū & præben-
dam, cum apprehendenda sit corporalis possessio ipsa-
rum rerum, puta fundorum, qui sunt de præbenda, ve
ipſius domus, non sufficiet acquirere possessionem u-
nius fundi, sed omnium capienda erit. Sed neque late-
erit acquirere possessionem vel præbenda, vel domus
nisi apprehensio fiat in ecclesia, per ea quæ post Dyn. d. c.
1. ibiq; Io. An. & Franc. aliosq; nonnullos tradit Coras
d. n. 13. De quo etiam videndus est Dyn. d. c. 1. Alterum
est, quod cum nullum à jure, vel à Doctoribus tempus
certum statuatur apprehendendi possessionem sive in
40 collatione, sive in optione, id remittetur ¶ judicis ar-
bitrio, juxta ea, quæ late tradunt Io. Coras in lib. 4. Me-
scell. jur. cap. 12. n. 6. & Menoch. de arbitr. judic. libr. 1.
q. 14. num. 2. 5. & 6.

SUMMÆ RERUM.

- 1 Optio fieri debet intra viginti dies, etiam ubi nullus
adsit executor, aut expectans. num. 2.
- 3 Tempus optandi minui potest per Capitulum.
- 4 Favori suo quilibet potest renunciare.
- 5 Tempus legitimum optandi tunc demum minui potest
per Capitulum, si in id consenserint omnes optandi
volentes.
- 6 Singuli de Capitulo consentire debent, ubi de singula-
rum præjudicio agitur.
- 7 Tempus viginti dierum ad optandum prorogari po-
test per Capitulum, quæ tamen prorogatio non
obesse Apostolicis impetrantibus. numer. 8. nisi
esset induc-ta consuetudo post text. d. cap. fin. de
consuet. in 6. numer. 9. secus vero in statuto. nu-
mero 10.
- 11 Tempus optandi currit omnibus simul, & unicuique
datur.
- 12 Tempus quod pluribus datur, etiam gradatim ad
aliquid agendum, omnibus simul, & collectivè
datum censetur.

- 13 *Tempus redimendi à statuto præfixum currit simul omnibus consanguineis, quamvis unus alteri præferatur.*
- 14 *Mensis, qui pluribus expectantibus datur, omnibus simul currit.*
- 15 *Tempus unicum viginti dierum ad optandum, ne alius præter antiquiorem labatur, quæ cautela sine adhibenda, & cum seqq.*
- 16 *Consanguinei remotiores possunt cogere proximiores, ut ante annum sibi à statuto præfixum retrahant.*
- 17 *Iuniores possunt optare etiam antequam optent antiquiores.*
- 18 *Tempus optandi solum currit à die scientiæ vacationis.*
- 19 *Tempus sex mensium ad conferendum ordinariis solum currit à die scientiæ vacationis.*
- 20 *Tempus optandi non modo non currit toti collegio canonicorum ignorantibus vacationem, sed neq; singularibus personis, si aliis scientibus vacationem, aliqua ex illis eam ignorent.*
- 21 *Tempus optandi non currit ex eo, quia vacatio nota sit in ecclesia, vel loco beneficii, nisi ibi sint presentes, qui optare volunt.*
- 22 *Notitia facta, de qua in clem. unica, §. certum, de concess. præb. procedit solum in casu speciali illius clem.*
- 23 *Ignorantia affectata & supina non excusat, quin currat tempus, cum utraque pro scientia habeatur.*
- 24 *Ignorantia supina quæ sit, quæve probabilis, remittitur arbitrio iudicis.*
- 25 *Lex inferioris quando præsumatur sciri, arbitrarium est iudici.*
- 26 *Scientia probatur præsumtionibus, & coniecturis.*
- 27 *Vicinus, & consanguineus præsumitur scire facta vicini & consanguinei: multo vero magis id verum erit in presente, num. 28.*

- 29 *Scientia presumitur de eo, de quo est publica vox, vel fama, vel quod publice contigit. num. 30.*
- 31 *Scire quis presumitur ea, qua fiunt in loco, quem frequenter solet.*
- 32 *Prasumptiones, & conjectura scientia tolluntur, & probetur absentia, vel alia iusta ignorantia causa.*
- 33 *Ignorantia regulariter presumitur.*
- 34 *Ignorantia quando iuramento probetur, remissive.*
- 35 *Scientia, vel ignorantia quomodo probetur, vel presumatur.*
- 36 *Mors vel ejus notitia, quomodo probetur, remissive.*
- 37 *Vacatio beneficii per contractum matrimonii, per assentionem alterius, aut resignationem quomodo probetur, remissive.*
- 38 *Notitia vacationis beneficii, qua sufficiens sit, & quando presumatur.*
- 39 *Tempus optandi forte non currit iusta de causa impedito.*
- 40 *Impedito non currit tempus, ubi impedimentum non sit affectatum.*
- 41 *Minoribus impeditis non currit tempus optandi.*
- 42 *Prescriptio temporalis non currit minori.*
- 43 *Minores, & iuste impediti restituuntur lapsa tempore optandi.*
- 44 *Absentes iusta de causa restituuntur in integrum.*
- 45 *Impedimenta ob qua competit restitutio, remissive.*
- 46 *Minor, & iuste impeditus regulariter restituitur adversus qualibet omissa, & lapsum temporum ad aliquid agendum.*
- 47 *Restitutio forte non datur etiam minori in mere spiritualibus: secus in iis, qua sunt solum annexa spiritualibus, prout est materia beneficalis. num. 48. & licet de lucro captando agatur. num. 49. aut res integra non sit num. 50. maxime ubi minor alias non habeat unde vivat. num. 51.*
- 52 *Capitulum, seu collegium universum restituitur ex edict. minorum, ubi agitur de servanda consuetudine,*

53

54

Q

F

bet

tem

pecc

fulc

exp

ubi

vol

no. I

159

C

gar

P

pus

pen

quod

sta

lica

sim

opt

à n

nifi

lege

pro

rudine, seu statuto optandi, quia nemo optavit, alia secus.

53 *Iudex competens in causa restitutionis in integrum aduersus omissam optionem quis sit.*

54 *Arbitri, & arbitratores an possint restituere, vel saltem pronunciare esse restituendum, remissive.*

CAP. VI.

De tempore optionis, seu quando optandum sit.

QUÆRO PRIMO, *Intra quantum tempus fieri debet optio?*

Respondeo, quod regulariter loquendo † fieri debet intra 20. dies. *Quamvis enim tex. d. c. fin. §. ne autem, de consuet. in 6. loqui videatur solum, ubi est expectans, seu executor, tamen id absolute † in omni casu locum habere, etiam ubi nullus adsit executor, vel expectans, exponit, ac tener ibi gloss. in verbo, 20. dies, ubi Archid. Io. An. Gemin. Franc. & ceteri, quod etiam voluerunt. Add. ad Rot. decis. I. num. 8. de rer. permut. in no. Franc. Marc. decis. Delphin. 1258. nu. 5. Abb. consil. 159. n. 3. vol. I.*

QUÆRO SECUNDO, *An possit hoc tempus prorogari, vel minui?*

PRIMA CONCLUSIO. *Minui † potest hoc tempus per Capitulum ipsum, satis id colligitur ex gloss. pen. d. c. fin. & clarius ex Franc. ibid. in §. ult. ad fi. ex eo, quod dilatio hæc in favorem optare volentium inducitur, cui quilibet † renunciare potest, c. ad Apostolicam, de regul. l. si quis in conscribendo, C. de pact. cum simil. dum tamen † in id quoque consenserint omnes optare volentes. Neque enim singulis nocet † factum à majori parte collegii in præjudicium singulorum, nisi omnes consentiant, ut voluit gloss. in l. 2. verbo, aut legem, C. qua sit long. consuet. quam sequitur Bartol. in proœm. ff. num. 5. Fel. in c. cum omnes, numero 18. & ibi Andr.*